

Казка “Як Іванко навчився правду казати”

Жив собі хлопчик Іванко, дуже допитливий та непосидючий. Гасав подвір'ям за котом Мурчиком і дошкуляв йому, як міг. Робив чимало капостей бабусі, ховаючи її окуляри чи тапці, і веселився, коли вона бідкалася, куди це вони пропали. Коли ж Іванка питав хто, чи часом не бачив ті чи інші загублені речі, то він легко обманював, ніби нічого не знає.

Одного дня хлопчик бігав по хаті за Мурчиком, намагаючись його впіймати, та кіт увесь час спритно ховався. То стрибне на поличку, то заховається під ліжку, а Іванко ніяк не вгамується. Врешті схопив віника і нумо штурхати ним під ліжком. З переляку Мурчик вистрибнув на вікно, а хлопчик щодуху гепнув віником по вікні. Зачепив мамину улюблену вазу, що там стояла, вона впала і з дзенькотом розбилася об землю. Кіт дременув аж на шафу в передчутті гучної сварки, а на шум зайшла в кімнату мама.

— Що це в нас тут коїться? Хто розбив мою вазу? — суворо спитала.

— Це не я, — відразу обманув Іванко, — це Мурчик стрибав по вікні, мух ловив.

Мама нахмурила брови, озирнулася і побачила кота, що зіщулився на шафі.

— Ану геть мені з кімнати, капосний, — сердито гримнула на Мурчика.

Той стрибнув на підлогу і гайнув за двері. А мама заходилася прибирати скалки розбитої вази. Хлопчик теж тихенько вислизнув з кімнати, задоволений, що так легко викрутився і не отримав маминих штурханців. Бачить, Мурчик сидить під табуретом на кухні й вилизує лапку. Знову закортіло малому позбиткуватися з кота. Тихенько підкрався та як смикне Мурчика

за хвоста, що той аж від болю та несподіванки заверещав і стрибнув на фіранку. Що тут почалося! Карниз раптом обірвався, кіт з гуркотом полетів на підлогу, скидаючи все, що потрапляло під лапи, і мама вже тут як тут.

— Та що ж це діється? Хто знову шкодить?

А Іванко знову за своє:

— Це, мамусю, наш Мурчик бешкетує.

Кіт тільки з докором глянув на хлопчину і ображено шмигнув під стіл. Мама вже не на жарт розізлилася і нумо сварити-вичитувати Мурчика. Казала, що вижене його з дому за капості, що і молока не заслужив пити в їхньому домі. І ще багато чого, та кіт уже не чув, бо так йому прикро було, що він вислизнув з кімнати. А задоволений собою Іванко і собі слідом за ним.

Усі знають, що в старих будинках живуть домовики-помічники. Отож і в будиночку, де живе наш хлопчик, теж є такий домовичок. Звати його Правдолюбом, бо не терпить брехні і сам завжди каже тільки правду. Хатинкою йому слугує комірка, де Іванкова мама тримає всіляку консервацію, борошно, цукор, крупу та ще багато всякої всячини. Двері в комірку завжди трішки відчинені, бо Мурчик там мишей полює. Ось сюди наш котик і чкурнув після маминої сварки. Сів на порозі, роззирнувся і тихенько нявкнув — покликав домовичка. Той відразу ж визирнув із-за баночки з абрикосовим варенням.

— Чого тобі, Мурчику?

— Ой, Правдолюбче, рятуй мене якось від того хлопчиська, бо терпіти його витівки вже не маю сили. Я мовчав, коли він ганяв мене по хаті та штрикав віником, терпів, коли тягав мене боляче за хвоста, та більше терпіти не можу. Бо він знущається, на мене своїй мамі наговорює весь час, обманює її. Це так образливо, бо сварить вона мене ні за що.

— Халепа, — відказав домовичок. — Треба якось хлопчиська

провчити, від брехні відучити. От тільки я ще не придумав як.

Враз на порозі комірки з’явився наш Іванко. Домовичок шуснув за баночки з варенням і там причаївся, а хлопчина, побачивши kota, захотів знову позбиткуватися з нього. Але, помітивши стільки улюбленого варення, відразу забув про Мурчика і потягнувся до найближчої полиці за баночкою. Швиденько впоравшись із кришкою, Іванко почав ласувати смакотою і захопився так, що й не помітив, як спорожнив усю баночку. Спохопився лише тоді, як у руках лишилася порожня баночка:

— Ой лишенько, що ж тепер мамі казати? — подумав хлопчик, а тут, немов навмисне баночка раптом вислизнула з липких рук і гепнула на підлогу. «Дзень-дзелень» розляглося по комірці. Мурчик принішк у куточку, а мама вже на порозі.

— Та що ж це сьогодні за день такий? — суворо спитала, дивлячись на сина.

— Хто варення з’їв, а баночку розбив?

Іванко безпорадно озирнувся і побачив kota.

— Ось! Це він з’їв варення, і банку теж він розбив, — швидко знайшовся малий.

А Мурчик мало не заплакав від образи. Знову хлопець на нього наговорює. Мама аж почервоніла від обурення, бо бачила замурзане варенням синове личко і зрозуміла, що дитина її обманює, та й не їдять коти варення.

— Ага, — промовила, — ну коли так, то нехай, але знаєш, Іванку, маю розповісти тобі маленький секрет – це варення чарівне. З’ївши його, не можна казати неправду, бо вмить станеш крихітним. Від здивування у хлопчика широко відкрилися очі, а мама повернулася і вийшла з комірки.

Всю ту розмову, звісно ж, чув домовичок Правдолюб і відразу ж зметиковав, як провчити малого брехунця. Коли мама

вийшла, він плеснув у долоньки, і хлопчик відразу зменшився, став крихітним, як і казала мама. Ох і налякався Іванко, а кіт нявкнув — заговорив людською мовою:

— От тепер знатимеш, як обманювати маму і образити невинного.

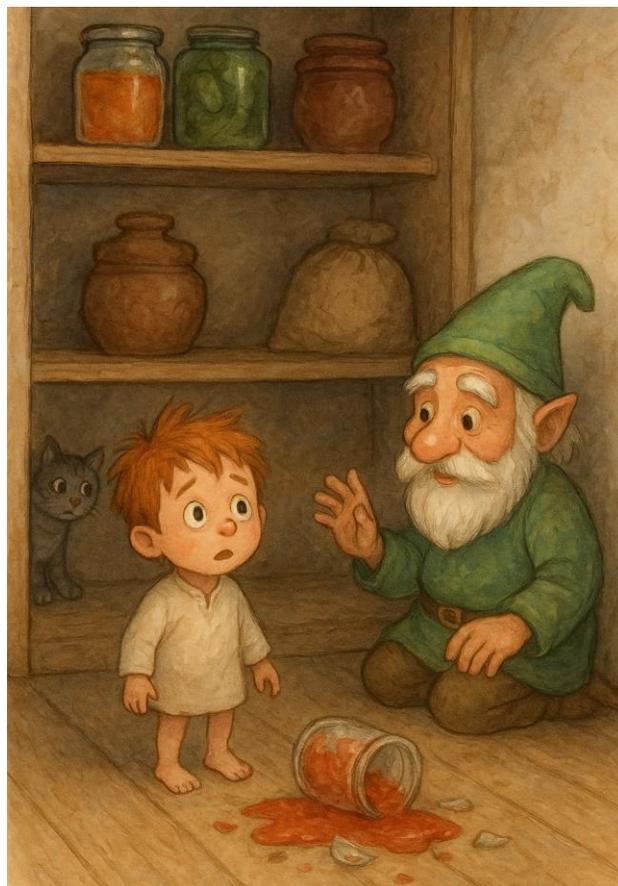
— Ой-ой-ой, — заплакав малий, — що ж тепер буде зі мною?

— Що буде? — втрутився в розмову Правдолюб. — Та те й буде: лишишся малесеньким назавжди, аж до того часу, поки не навчишся правду казати, інших не образити.

Заплакав Іванко ще дужче: як тепер усе виправити? Зрозумів хлопчина, що вчинив негарно і недобре. Всі свої витівки звалив на Мурчика, образив його, скривдив, і матусю обманув не раз. Ох, негарно, ох, і прикро ж... Не хотів Іванко залишатися крихітним, тому чемно запитав домовичка, як йому все виправити. А Правдолюб був дуже справедливий і добрий, тому підказав хлопчикові вихід.

— Ти, — каже, — мусиш підійти до мами, розповісти їй усе по правді, все, як було, вибачитися за брехню. Та й котика перепросити за злі витівки, жарти та обман.

— Але ж... мамуся мене навіть не побачить, бо я он який маленький, — захвилювався Іванко.

— Не біда, я тебе збільшу, — пообіцяв домовичок, — але ж гляди, не дотримаєш слова, обманюватимеш, то знову станеш малесеньким, і тоді вже ніхто тобі не допоможе.

— Я виправлюся, обіцяю, — сказав малий.

Правдолюб хитро підморгнув Мурчикові, ще раз плеснув у долоньки, і хлопчик знову став таким, як був перед тим. Іванко подякував домовичкові та й побіг до мами. А вона саме йшла прибирати до комірки розбите скло.

— Матусенько, вибач мені, будь ласка, це я нашкодив і в кімнаті, і на кухні, і в коморі, а не Мурчик. Не виганяй його з дому, бо у всьому винен лише я. Я тобі обіцяю, що більше не буду так поводитися і обманювати не буду ніколи-ніколи, не хочу залишитися назавжди крихітним.

Мама посміхнулася і вибачила сина:

— Добре, що ти правду сказав, добре, що зрозумів, бо брехня, дитино, — поганий товариш, — і, погладивши Іванка по голові, пішла до комірки. Хлопчик кинувся шукати Мурчика, а той саме сидів ображено на ґанку і, побачивши малого, вже зібрався чимдуж утікати, бо хто знає, що цього разу той утне. Та Іванко присів поряд, погладив kota і сказав:

— Пробач мені, Мурчику, за всі мої капості, пробач. Я більше ніколи не буду тебе ображати, не наговорюватиму на тебе мамі. Кіт у відповідь тільки замуркотів і потерся до хлопчикової руки.

З того часу вони стали гарними приятелями. Іванка ніби підмінили, він не знущався з Мурчика, нікого не обманював, не ображав, а як траплялася яка халепа, завжди чесно признавався у тому, що зробив, бо добре запам'ятав Правдолюбову науку. І про домовичка нікому не розповідав, бо це була їхня з Мурчиком таємниця.